

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย
ศึกษาการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในผลิตภัณฑ์บัตรเครดิตของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์¹

Processing of personal data by the basis of legitimate interests

Study into the handling of processing personal data within credit card services provided by
non bank credit card issuers.

ศักดิ์พงศ์ วาริพันธุ์²

รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะบุตร บุญอร่ามเรือง³

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีการในการพิจารณาความเหมาะสมในการประมวลผลกิจกรรมต่างๆ โดยอาศัยฐานดังกล่าวเอาไว้ ทำให้มีประเด็นปัญหาว่าในธุรกิจบัตรเครดิตซึ่งผู้ประกอบธุรกิจแต่ละรายต่างมีการนำข้อมูลส่วนบุคคลมาประมวลผลในกิจกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จึงควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีการพิจารณาในการนำฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายมาใช้ในการประมวลผลเพื่อให้กิจกรรมเหล่านั้นถูกประมวลผลภายใต้ฐานทางกฎหมายที่สอดคล้องกัน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ด้วยเหตุดังกล่าวบทความนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดกระบวนการที่เกิดขึ้นในธุรกิจบัตรเครดิตว่าในแต่ละกระบวนการมีขั้นตอนและการไหลเวียนของข้อมูลส่วนบุคคลอย่างไร เพื่อแสดงให้เห็นถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละกระบวนการว่าเกิดกิจกรรมใดขึ้นมาบ้าง และกิจกรรมที่เกิดขึ้นในกระบวนการเหล่านั้นที่ถูกประมวลผลโดยอาศัยฐานทางกฎหมายใด รวมถึงศึกษาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประเมินผลประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายภายในแนวปฏิบัติสากลและแนวปฏิบัติทางการเงินว่ามีแนวปฏิบัติ หลักเกณฑ์หรือวิธีการในการพิจารณากิจกรรมที่ถูกประมวลผลโดยอาศัยฐานดังกล่าวอย่างไร พร้อมทั้งสรุปคำถามประกอบการทำสอบในแต่ละขั้นตอน เพื่อนำมา

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของเอกัตศึกษาของผู้เขียนเรื่อง “การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย : ศึกษาการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในผลิตภัณฑ์บัตรเครดิตของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์” ปีการศึกษา 2567 หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะบุตร บุญอร่ามเรือง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาเอกัตศึกษา

² นักศึกษาปริญญาโทนิติศาสตร์ สาขากฎหมายการเงินและภาษีอากร คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

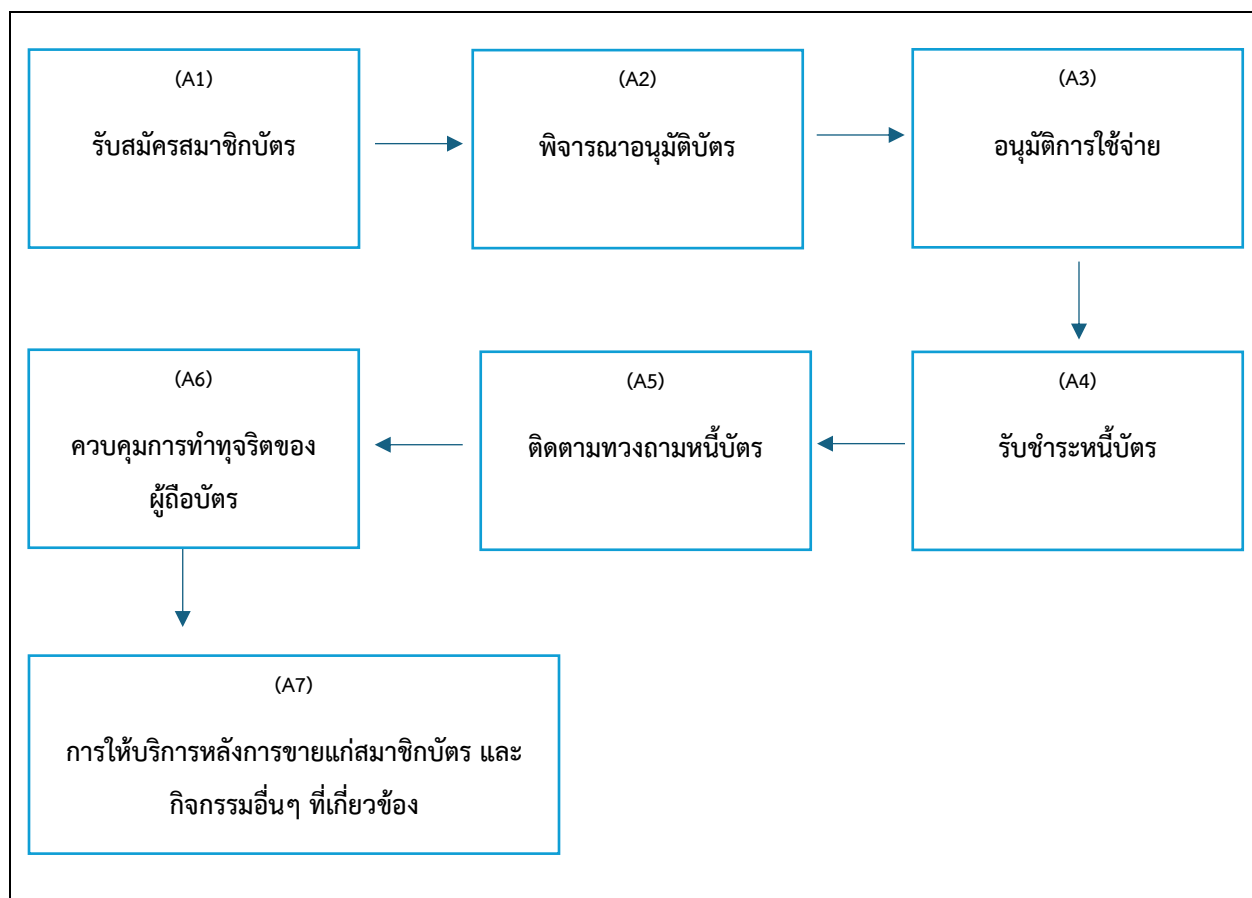
³ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเมินความเหมาะสมในกิจกรรมที่ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิต อาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งสรุปได้ว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อถูกนำไปประเมินผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย มีความชัดเจนในการกำหนดวัตถุประสงค์ แต่ในบางกิจกรรมยังมีความไม่ชัดเจนในการทดสอบความจำเป็นและความสมดุลเมื่อถูกนำมาประเมินผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย

กระบวนการและการไหลเวียนของข้อมูล

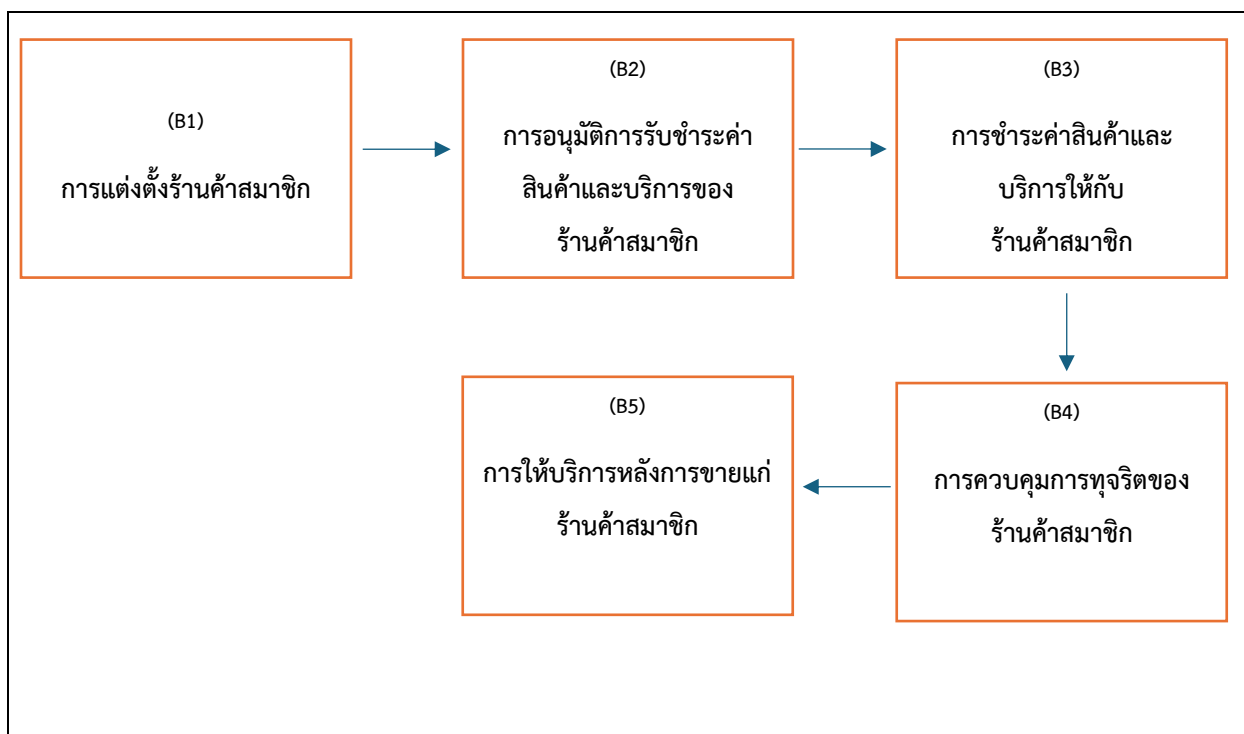
บทความนี้จะเป็นการกล่าวถึงผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบัตรเครดิต ซึ่งประกอบไปด้วยบัตรเครดิต และเครื่องรับบัตร (EDC) โดยในแต่ละผลิตภัณฑ์ย่อมมีกระบวนการที่เกิดขึ้นต่างกันไป

ภาพที่ 1 กระบวนการที่เกี่ยวข้องในการใช้และให้บริการผลิตภัณฑ์บัตรเครดิต

จากภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงกระบวนการและกิจกรรมต่างๆ ของผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิต ว่าในแต่ละกระบวนการมีขั้นตอนการดำเนินการอย่างไรและมีกิจกรรมใดเกิดขึ้นบ้าง รวมไปถึงการไหลเวียนของข้อมูลส่วนบุคคลว่าในแต่ละกระบวนการที่เกิดขึ้น มีกระบวนการใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล

ภาพที่ 2 กระบวนการที่เกี่ยวข้องในการใช้และให้บริการผลิตภัณฑ์ร้านค้าสมาชิกบัตรเครดิต
(เครื่อง EDC)

จากภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงกระบวนการและกิจกรรมต่างๆ ของผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าสมาชิก รับบัตรเครดิตว่าในแต่ละกระบวนการมีขั้นตอนการดำเนินการอย่างไรและมีกิจกรรมใดเกิดขึ้นบ้าง รวมไปถึงการไหลเวียนของข้อมูลส่วนบุคคลว่าในแต่ละกระบวนการที่เกิดขึ้น มีกระบวนการใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล

กิจกรรมที่ถูกประมวลผลโดยอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย (Legitimate Interests)

ตารางที่ 1 กิจกรรมที่ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตและร้านค้าสมาชิกบัตรเครดิต อาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายในประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางแสดงกิจกรรมที่ถูกประมวลผลโดยอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย
A2 - การตรวจสอบเอกสารที่ใช้ประกอบการสมัครผลิตภัณฑ์
A3 - การตรวจสอบการทำรายการใช้จ่ายผ่านบัตร และการยืนยันตัวตนเพื่อการเปิดใช้บัตร
A5 - การฟ้องคดีและการบังคับคดี
A6 - การตรวจสอบการทำทุจริตจากสมาชิกผู้ถือบัตร
A7 - การควบคุมและประเมินคุณภาพการให้บริการ
A7 - การรับเรื่องร้องเรียนและคำแนะนำติชม
A7 - การบันทึกเสียงสนทนาผ่านช่องทางศูนย์บริการสมาชิก
A7 - การดูแลรักษาระบบเพื่อการรักษามาตรฐานและพัฒนาการให้บริการ
A7 - การจัดการความเสี่ยงของบริษัท การบริหารความเสี่ยงองค์กร
A7 - การแจ้งเตือนหรือนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ประเภทเดียวกันกับที่ลูกค้ามีอยู่กับบริษัทซึ่งเป็นประโยชน์กับลูกค้า
A7 - การแบ่งปันข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อยกระดับมาตรฐานการทำงานของบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินในการควบคุม
A7 - การติดต่อ การบันทึกภาพ การบันทึกเสียงอันเกิดจากการจัดประชุม อบรม สันทนาการ หรือการออกบูธ
A7 - การเก็บรวบรวม ใช้ และ/หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์
B1 - การเก็บรวบรวม ใช้ และ/หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของกรรมการ ผู้มีอำนาจกระทำการแทน ตัวแทน รวมถึงผู้ประสานงานของลูกค้านิติบุคคล
B4 - การตรวจสอบการทำทุจริตด้านร้านค้าสมาชิกบัตรเครดิต

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเกี่ยวกับกระบวนการและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในธุรกิจบัตรเครดิตและร้านค้าสมาชิกบัตรเครดิตทำให้ทราบถึงกระบวนการที่เกิดขึ้นว่ามีขั้นตอนเป็นอย่างไรตาม ภาพที่ 1 และ ภาพที่ 2 โดยภาพที่ 3 จะแสดงให้เห็นถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากกระบวนการต่างๆ ว่ากิจกรรมใดที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล และมีกิจกรรมใดบ้างถูกประมวลผลโดยอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย

หลักการประเมินผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย (Legitimate Interests Assessment)

เมื่อพบว่าในธุรกิจบัตรเครดิตและร้านค้าสมาชิกบัตรเครดิตเกิดกิจกรรมใดบ้างที่ถูกประมวลผลโดยอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย ในส่วนถัดไปจะทำการอธิบายถึงหลักการประเมินผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายว่ามีวิธีการประเมินอย่างไร เพื่อนำวิธีการดังกล่าวมาประเมินกิจกรรมของผู้ประกอบธุรกิจว่าการอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายในกิจกรรมเหล่านั้นมีความเหมาะสมหรือไม่

ภาพที่ 3 หลักการประเมินผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย ในขั้นตอนการทดสอบวัตถุประสงค์

คำถามสำหรับการทดสอบวัตถุประสงค์

1. การระบุวัตถุประสงค์ในการประมวลผล

- ต้องมีความชัดเจนว่าเหตุใดจึงต้องนำข้อมูลดังกล่าวมาประมวลผล
- เป้าหมายหรือความต้องการจากการประมวลผลคืออะไร

2. การประมวลผลข้อมูลต้องได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และไม่ขัดต่อกฎหมาย

- ข้อมูลที่นำมาใช้ต้องได้สัดส่วนกับการประมวลผลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ผู้ประมวลผลตั้งเป้าเอาไว้
- ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่เป็นการขัดหรือฝ่าฝืนกฎหมาย

3. การประมวลผลต้องเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือบุคคลที่สาม

- การประมวลผลดังกล่าวนี้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะหรือสังคมในวงกว้างหรือไม่

จากการศึกษาแนวปฏิบัติสากล และแนวปฏิบัติทางการเงินเกี่ยวกับการประมวลผลโดยอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย ในขั้นตอนการทดสอบวัตถุประสงค์ สามารถสรุปออกมาเป็นคำถามประกอบการทดสอบวัตถุประสงค์ได้ 3 ข้อ รายละเอียดปรากฏตามภาพที่ 3

ภาพที่ 4 หลักการประเมินผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย
ในขั้นตอนการทดสอบความจำเป็น

คำถามสำหรับการทดสอบความจำเป็น

1. ความจำเป็นในการนำข้อมูลมาประมวลผลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

- เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่จะประมวลผลมีความจำเป็นมากน้อยขนาดไหน
- ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหากไม่ดำเนินการเป็นอย่างไร

2. การประมวลผลต้องใช้ข้อมูลเพียงเท่าที่จำเป็นต่อการบรรลุวัตถุประสงค์

- การประมวลผลดังกล่าวต้องไม่กระทบกับเจ้าของข้อมูลมากเกินไป
- ต้องใช้ข้อมูลให้น้อยที่สุดในการบรรลุวัตถุประสงค์

3. การประมวลผลด้วยวิธีการอื่นที่บรรลุวัตถุประสงค์โดยใช้ข้อมูลน้อยลง

- ต้องไม่มีทางเลือกอื่นที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยใช้ข้อมูลส่วนบุคคลน้อยลง

จากการศึกษาแนวปฏิบัติสากล และแนวปฏิบัติทางการเงินเกี่ยวกับการประมวลผลโดยอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย ในขั้นตอนการทดสอบความจำเป็น สามารถสรุปออกมาเป็นคำถามประกอบการทดสอบความจำเป็นได้ 3 ข้อรายละเอียดปรากฏตามภาพที่ 4

ภาพที่ 5 หลักการประเมินผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย
ในขั้นตอนการทดสอบความสมดุล

คำถามสำหรับการทดสอบความสมดุล

1. การชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์ที่ได้รับกับผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อเจ้าของข้อมูล

- ผู้ประมวลผลต้องแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการประมวลผล
- ผู้ประมวลผลต้องพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเจ้าของข้อมูลว่าได้สัดส่วนกับประโยชน์ที่ได้รับจากการประมวลผลหรือไม่

2. ประเภทของข้อมูลที่ถูกนำมาประมวลผล

- ข้อมูลที่จะนำมาประมวลผลว่าข้อมูลเหล่านั้นมีความสำคัญมากน้อยแค่ไหน เป็นข้อมูลพิเศษ ข้อมูลอ่อนไหว หรือข้อมูลที่มีความสำคัญกับเจ้าของข้อมูลหรือไม่

3. ความสัมพันธ์และสถานะระหว่างผู้ประมวลผลกับเจ้าของข้อมูล

- แต่ละฝ่ายมีความเกี่ยวข้องกันหรือไม่ สถานะของแต่ละฝ่ายเกี่ยวข้องกันอย่างไร

4. มาตรการป้องกันผลกระทบที่เกิดจากการประมวลผลข้อมูล

- ต้องมีการจัดเตรียมมาตรการป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงต่อสิทธิเสรีภาพที่อาจเกิดขึ้นต่อเจ้าของข้อมูลจากการประมวลผล

จากการศึกษาแนวปฏิบัติสากล และแนวปฏิบัติทางการเงินเกี่ยวกับการประมวลผลโดยอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย ในขั้นตอนการทดสอบความสมดุล สามารถสรุปออกมาเป็นคำถามประกอบการทดสอบความจำเป็นได้ 4 ข้อรายละเอียดปรากฏตามภาพที่ 5

เมื่อทราบแนวปฏิบัติการประเมินผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ในขั้นตอนต่อไปจะเป็นการนำกิจกรรมที่ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตและร้านค้าสมาชิกรับมาอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายมาพิจารณาตามหลักการประเมินดังกล่าวว่ากิจกรรมเหล่านั้นมีความเหมาะสมในการอาศัยฐานดังกล่าวในการประมวลผลหรือไม่

ตารางที่ 2 ตารางแสดงผลการทดสอบวัตถุประสงค์

ผลการทดสอบวัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์ในการประมวลผล	ข้อมูลต้องได้ สัมพันธ์กับ วัตถุประสงค์	เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ
การตรวจสอบเอกสารที่ใช้ประกอบการสมัครผลิตภัณฑ์	✓	✓	ไม่มี
การตรวจสอบการทำรายการใช้จ่ายผ่านบัตร	✓	✓	✓
การยืนยันตัวตนเพื่อการเปิดใช้บัตร	✓	✓	ไม่มี
การฟ้องคดีและการบังคับคดี	✓	✓	✓
การตรวจสอบการทำทุจริตจากสมาชิกผู้ถือบัตร	✓	✓	✓
การควบคุมและประเมินคุณภาพการให้บริการ	✓	✓	✓
การรับเรื่องร้องเรียนและคำแนะนำติชม	✓	✓	✓
การบันทึกเสียงสนทนาผ่านช่องทางศูนย์บริการสมาชิก	✓	✓	✓
การดูแลรักษาระบบเพื่อการรักษามาตรฐานและพัฒนาการให้บริการ	✓	✓	✓
การจัดการความเสี่ยงของบริษัท การบริหารความเสี่ยงองค์กร	✓	✓	ไม่มี
การแจ้งเตือนหรือนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ประเภทเดียวกัน กับที่ลูกค้ามีอยู่กับบริษัทซึ่งเป็นประโยชน์กับลูกค้า	✓	✓	ไม่มี
การแบ่งปันข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อยกระดับมาตรฐานการทำงานของ บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินในการควบคุม	✓	✓	✓
การติดต่อ การบันทึกภาพ การบันทึกเสียงอันเกิดจากการจัดประชุม อบรม สันทนาการ หรือการออกบูธ	✓	✓	✓
การเก็บรวบรวม ใช้ และ/หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่ ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์	✓	✓	✓
การเก็บรวบรวม ใช้ และ/หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของ กรรมการ ผู้มีอำนาจกระทำการแทน ตัวแทน รวมถึง ผู้ประสานงานของลูกค้านิติบุคคล	✓	✓	ไม่มี
การตรวจสอบการทำทุจริตด้านร้านค้าสมาชิกรับบัตร	✓	✓	✓

ตารางดังกล่าวเป็นการสรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นของผู้ประกอบการธุรกิจนั้นถูกระบุวัตถุประสงค์ในการประมวลผลหรือไม่ ข้อมูลที่นำมาใช้ในการประมวลผลได้สัดส่วนหรือไม่ และเกิดประโยชน์ต่อสาธารณะหรือไม่ ซึ่งผลสรุปตามตารางดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามีเพียงบางกิจกรรมเท่านั้นที่ถูกประมวลผลแต่ไม่เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ แต่ทุกกิจกรรมสามารถตอบคำถามประกอบการทดสอบวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 3 ตารางแสดงผลการทดสอบความจำเป็น

ผลการทดสอบความจำเป็น	ความจำเป็นในการนำข้อมูลมาประมวลผล	ต้องใช้ข้อมูลเพียงเท่าที่จำเป็นต่อการบรรลุวัตถุประสงค์	มีวิธีการอื่นที่บรรลุวัตถุประสงค์โดยใช้ข้อมูลน้อยลง
การตรวจสอบเอกสารที่ใช้ประกอบการสมัครผลิตภัณฑ์	✓	✓	✓
การตรวจสอบการทำรายการใช้จ่ายผ่านบัตร	✓	✓	✓
การยืนยันตัวตนเพื่อการเปิดใช้บัตร	✓	✓	✓
การฟ้องคดีและการบังคับคดี	✓	✓	✓
การตรวจสอบการทำทุจริตจากสมาชิกผู้ถือบัตร	✓	✓	✓
การควบคุมและประเมินคุณภาพการให้บริการ	✓	✓	✓
การรับเรื่องร้องเรียนและคำแนะนำติชม	✓	✓	✓
การบันทึกเสียงสนทนาผ่านช่องทางศูนย์บริการสมาชิก	✓	✓	✓
การดูแลรักษาระบบเพื่อการรักษามาตรฐานและพัฒนาการให้บริการ	✓	✓	✓
การจัดการความเสี่ยงของบริษัท การบริหารความเสี่ยงองค์กร	✓	✓	✓
การแจ้งเตือนหรือนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ประเภทเดียวกันกับที่ลูกค้ามีอยู่กับบริษัทซึ่งเป็นประโยชน์กับลูกค้า	X	✓	✓
การแบ่งปันข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อยกระดับมาตรฐานการทำงานของบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินในการควบคุม	X	✓	✓
การติดต่อ การบันทึกภาพ การบันทึกเสียงอันเกิดจากการจัดประชุมอบรม สัมมนา การ หรือการออกบูธ	X	✓	✓
การเก็บรวบรวม ใช้ และ/หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์	✓	✓	✓

ผลการทดสอบความจำเป็น	ความจำเป็นในการนำข้อมูลมาประมวลผล	ต้องใช้ข้อมูลเพียงเท่าที่จำเป็นต่อการบรรลุวัตถุประสงค์	มีวิธีการอื่นที่บรรลุวัตถุประสงค์โดยใช้ข้อมูลน้อยลง
การเก็บรวบรวม ใช้ และ/หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของกรรมการ ผู้มีอำนาจกระทำการแทน ตัวแทน รวมถึงผู้ประสานงานของลูกค้านิติบุคคล	✓	✓	✓
การตรวจสอบการทำทุจริตด้านร้านค้าสมาชิกรับบัตร	✓	✓	✓

ตารางดังกล่าวเป็นการสรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นของผู้ประกอบการธุรกิจนั้นถูกเป็นไปตามขั้นตอนการประเมินผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายในเรื่องการทดสอบความจำเป็นหรือไม่ หากไม่ประมวลผลข้อมูลผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร ข้อมูลที่นำมาใช้ในการประมวลผลใช้เพียงเท่าที่จำเป็นหรือไม่ และมีวิธีการอื่นที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้เหมือนกันโดยใช้ข้อมูลส่วนบุคคลน้อยลงหรือไม่ ซึ่งผลสรุปตามตารางดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามีบางกิจกรรมที่ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่ามีความจำเป็นอย่างไรในการประมวลผลกิจกรรมดังกล่าว

ตารางที่ 4 ตารางแสดงผลการทดสอบความสมดุล

ผลการทดสอบความสมดุล	การชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์ที่ได้รับกับผลกระทบที่เกิดขึ้น	ประเภทของข้อมูลที่ถูกนำมาประมวลผล	สถานะระหว่างผู้ประมวลผลกับเจ้าของข้อมูล	มาตรการป้องกันผลกระทบ
การตรวจสอบเอกสารที่ใช้ประกอบการสมัครผลิตภัณฑ์	✓	✓	✓	✓
การตรวจสอบการทำรายการใช้จ่ายผ่านบัตร	✓	✓	✓	✓
การยืนยันตัวตนเพื่อการเปิดใช้บัตร	✓	✓	✓	✓
การฟ้องคดีและการบังคับคดี	✓	✓	✓	✓
การตรวจสอบการทำทุจริตจากสมาชิกผู้ถือบัตร	✓	✓	✓	✓
การควบคุมและประเมินคุณภาพการให้บริการ	✓	✓	✓	✓
การรับเรื่องร้องเรียนและคำแนะนำติชม	✓	✓	✓	✓

ผลการทดสอบความจำเป็น	ความจำเป็นในการนำข้อมูลมาประมวลผล	ต้องใช้ข้อมูลเพียงเท่าที่จำเป็นต่อการบรรลุวัตถุประสงค์	มีวิธีการอื่นที่บรรลุวัตถุประสงค์โดยใช้ข้อมูลน้อยลง	ผลการทดสอบความจำเป็น
การบันทึกเสียงสนทนาผ่านช่องทางศูนย์บริการสมาชิก	✓	✓	✓	✓
การดูแลรักษาระบบเพื่อการรักษามาตรฐานและพัฒนาการให้บริการ	✓	✓	✓	✓
การจัดการความเสี่ยงของบริษัท การบริหารความเสี่ยงองค์กร	X	✓	✓	✓
การแจ้งเตือนหรือนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการเงินประเภทเดียวกันกับที่ลูกค้ามีอยู่กับบริษัทซึ่งเป็นประโยชน์กับลูกค้า	X	✓	✓	✓
การแบ่งปันข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อยกระดับมาตรฐานการทำงานของบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินในการควบคุม	X	✓	✓	✓
การติดต่อ การบันทึกภาพ การบันทึกเสียงอันเกิดจากการจัดประชุม อบรม สันทนาการ หรือการออกบูธ	X	✓	✓	✓
การเก็บรวบรวม ใช้ และ/หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์	✓	✓	✓	✓
การเก็บรวบรวม ใช้ และ/หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของกรรมการ ผู้มีอำนาจกระทำการแทนตัวแทน รวมถึงผู้ประสานงานของลูกค้านิติบุคคล	✓	✓	✓	✓
การตรวจสอบการทำทุจริตด้านร้านค้าสมาชิกรับบัตร	✓	✓	✓	✓

ตารางดังกล่าวเป็นการสรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นของผู้ประกอบการธุรกิจนั้นถูกเป็นไปตามขั้นตอนการประเมินผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายในเรื่องการทดสอบความสมดุลหรือไม่ ซึ่งผลสรุปตามตารางดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามีบางกิจกรรมที่ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่ามีความสมดุลอย่างไรในการประมวลผลกิจกรรมดังกล่าว

บทสรุป

ผลการประเมินที่ไม่ชัดเจนจะมาจากคำถามประกอบการทดสอบที่เกี่ยวกับความจำเป็น และขั้นตอนการทดสอบความสมดุลในประเด็นของการชั่งน้ำหนักเพื่อพิจารณาความเหมาะสมว่ากิจกรรมดังกล่าวกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของเจ้าของข้อมูลมากเกินไปหรือไม่ เนื่องจากแหล่งอ้างอิงที่ผู้วิจัยนำมาประเมินผลประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายเหล่านี้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจเท่านั้น ซึ่งผลการประเมินที่บทความนี้สรุปว่าไม่ชัดเจนอาจถูกเปลี่ยนแปลงผลสรุปให้กลายเป็นชัดเจนได้ หากผู้ประกอบการสามารถแสดงเอกสารอ้างอิงข้อมูลเพิ่มเติม หรือแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการประมวลผล หรือเอกสารอ้างอิงที่อธิบายว่าประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับใด ผลกระทบที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับใดและมีความสมดุลกันหรือไม่ ย่อมเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือของข้อมูล และแสดงให้เห็นได้ว่าผลการวิเคราะห์คำถามประกอบการทดสอบมีความชัดเจนแล้ว

ข้อเสนอแนะ

1. การประมวลผลโดยอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ประกอบการแต่ละรายควรมีการจัดทำ และบันทึกผลการประเมินผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายในกิจกรรมต่างๆ ที่ถูกประมวลผลโดยอาศัยฐานดังกล่าว พร้อมทั้งให้ Data protection officer (DPO) ขององค์กรลงนามรับรองในบันทึกผลการประเมินดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ประกอบการแต่ละรายเองในการชี้แจง ลูกค้าหรือสมาชิกที่เกิดข้อสงสัยจากการประมวลผล รวมถึงเพื่อให้ทราบสาเหตุที่ประมวลผลโดยอาศัยฐานดังกล่าว หากในอนาคตต้องกลับมาพิจารณาการประมวลผลโดยอาศัยฐานดังกล่าว ผู้ประกอบการจะได้ทราบเหตุผลในการประเมินผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายในกิจกรรมนั้นๆ

2. เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ที่เข้ามากำหนดอย่างชัดเจนว่ากิจกรรมใดที่จะถูกประมวลผลโดยอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือคำอธิบายที่สรุปการประเมินผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายที่ถูกประมวลผลโดยอาศัยฐานกฎหมายดังกล่าว ทำให้เป็นสิทธิของผู้ประกอบการแต่ละรายในการพิจารณาการนำหลักการประเมินผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย (LIA) มาใช้พิจารณาในกิจกรรมของตนเอง ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่ผู้ประกอบการที่ละรายอาจนำกิจกรรมชนิดเดียวกันมาประมวลผลโดยอาศัยฐานกฎหมายที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการแต่ละรายพิจารณาและเห็นสมควร ทั้งๆ ที่เป็นกิจกรรมเดียวกันมีกระบวนการ การให้บริการในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เพราะฉะนั้นในธุรกิจบัตรเครดิตควรมีการกำหนดมาตรฐานหรือแนวปฏิบัติที่จะนำมาปรับใช้กับผู้ประกอบการบัตรเครดิตเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนแก่ลูกค้าหรือสมาชิกผลิตภัณฑ์ในฐานะที่เป็นเจ้าของข้อมูลว่าเหตุใดกิจกรรมประเภทเดียวกันแต่ผู้ประกอบการอาศัยฐานกฎหมายในการประมวลผลที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- Commission Nationale de l'Informatique et des Libertés. Relying on the legal basis of legitimate interests to develop an AI system. Troisième condition : veiller à ce que l'objectif poursuivi ne menace pas les droits et libertés des individus [Online]
<https://www.cnil.fr/en/relying-legal-basis-legitimate-interests-develop-ai-system>
- Data Protection Commission. (2019, December) Guidance Note : Legal Bases for Processing Personal Data, Legitimate Interests, [Online]
<https://www.dataprotection.ie/sites/default/files/uploads/2020-04/Guidance%20on%20Legal%20Bases.pdf>
- EUR-Lex, Regulation (EU) 2018/1725, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32018R1725>
- European Central Bank. Privacy statement for the website [Online]
https://www.ecb.europa.eu/services/data-protection/privacy-statements/html/ecb.privacy_statement_website.en.html,
- European Data Protection Board. (2014, April 9) Opinion 06/2014 on the notion of legitimate interests of the data controller under Article 7 of Directive 95/46/EC, ARTICLE 29 DATA PROTECTION WORKING PARTY, [Online]
<https://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=1086>
- GARANTE PER LA PROTEZIONE DEI DATI PERSONALI. Principi generali del trattamento di dati personali. Interesse legittimo prevalente di un titolare o di un terzo [Online]
<https://www.garanteprivacy.it/home/principi-fondamentali-del-trattamento>
- General Data Protection Regulation. Recital 47
- Information Commissioner's Office. How do we apply legitimate interests in practice? [Online]
<https://ico.org.uk/for-organisations/uk-gdpr-guidance-and-resources/lawful-basis/legitimate-interests/how-do-we-apply-legitimate-interests-in-practice/>
- Malta Bankers' Association, Information and Data Protection Commission. Data Protection Guidelines for Banks, <https://idpc.org.mt/wp-content/uploads/2020/07/Data-Protection-guidelines-for-banking.pdf>
- Personal Data Protection Commission Singapore. Assessment Checklist for Legitimate Interests Exception. Annex C, , <https://www.pdpc.gov.sg/-/media/Files/PDPC/PDF-Files/Advisory->

Guidelines/AG-on-Key-Concepts/Annex-C--Assessment-Checklist-for-Legitimate-Interests-Exception-1-Feb-2021.pdf

ทศพร โคตะมะ. ปัญหาการใช้ฐานความจำเป็นเพื่อประโยชน์โดยชอบของธนาคารพาณิชย์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล. นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2564

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายชื่อที่อยู่สถาบันการเงินและ Non-Bank ที่ ระบุ. กำกับดูแล [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: <https://www.bot.or.th/th/involve-party-open.html?listingType=InvolvePartyOpenListingResultsBank>

บริษัท ดีลรอยท์ หูซ โธมัส ไซยัค ที่ปรึกษา จำกัด, สมาคมธนาคารไทย.(2564). แนวปฏิบัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภาคธุรกิจธนาคาร สมาคมธนาคารไทย .<https://www.tba.or.th/wp-content/uploads/pdf/Guideline-on-Personal-Data-Protection-for-Thai-Banks.pdf>

บริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน), แบบ 56-1 ONE REPORT (2566).

ปิยะบุตร บุญอร่ามเรือง, พัฒนพร โกวิทพัฒนกิจ, พีรพัฒน์ โชคสุวัฒนสกุล, เสกสิริ นิวัติชัยวงศ์, ปิติ เอี่ยมจำรูญลาภ, ชวิน อุ่นภัทร, จิตติรัตน์ ทิพย์สัมฤทธิ์กุล, ภูมิศิริ ดำรงวุฒ, โมกข์พิศุทธิ์ รัตนารุณ. (2563). Thailand Data Protection Guidelines 3.0 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หน้า 90-92 (พิมพ์ครั้งที่ 1). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. <https://www.law.chula.ac.th/wp-content/uploads/2020/12/TDPG3.0-C5-20201208.pdf>

ศักดิ์พงศ์ วาริพันธ์, และ รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะบุตร บุญอร่ามเรือง. (2567). การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยอาศัยฐานเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย : ศึกษาการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในผลิตภัณฑ์บัตรเครดิตของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.